

Бруклин, картината не предизвиква скандал. През 1994 година обаче един роман, чиято корица е била оформена с репродукция на картината, е бил забранен за излагане по витрините на книжарниците в Клермон-Феран и Безансон. Картината не е рисувана за публика, а за Халил бей, турски дипломат, познаващ изтънко западната култура, без да може да забрави харемите на Изтока. Бейът, роден в Египет, бил известен турски дипломат в Санкт-Петербург и

Жорж Бетмай. Занаят я във вилата си, но не я смята като Халил бей в банята, а в коридора. Нещо повече - поръчва на Андре Мисон една абстрактна композиция с разхвърляни фрагменти от „Произходът на света“, която монтира върху Курбе: „Произходът на света“ била показвана само на избрани.

А.Б.

по *Nouvel Observateur*

Б. ред. Сега избрани са всички посетители на Орсе.

Иван Кондов - големият актьор и истински театрал навърши 70. Сцените и екранът още помнят мощното обаяние на интелектуалното му присъствие, особено то внушение за преживян горчив опит на героизму, мъдростта на благородната му човечност... Толерантен към новото в театъра, готов да подкрепи младите търсещите (само да чуе как говорят за него Димитър Чев и Елена Цикова например!), той има щастлива творческа и човешка съдба да бъде обичан от всички. Честито, Актьоре!

Балетното Варненско лято - сверяване на

Бог благослови поредното начинание на Фондация „Международен балетен конкурс - Варна“ - първия балетен фестивал с международно участие „Варна 95“. При откриването му, сякаш почудо секиаха всекидневните гръмотевици и проливни дъждове, а летният театър гостоприемно разкри зелените си обятия за многобройните наши и чуждестранни гости. „Сцена за творчески експерименти, а не изпресарени фестивали“ бе определението на събитията от организаторите му. За съжаление по познати причини все още сме твърде далеч от деня, в който ще видим на афиша имената на най-престижните състави в света така, както е в момента в многобройни европейски градове, но идеята да се покажат плодотворите от труда на творците ни от цялата страна, да имат те възможността да „сверят часовниците си“ със свои колеги от чужбина е повече от благородна. И ето изненадата. Още с първите спектакли на съставите на Бургаската и Русенската опери бе видната високо летвата на професионализма (невероятната Красимира Колдамова в големия спектакъл „Египт Пиаф“ на Хикмес Мохмедов изправи многобройната варненска публика „на крака“) - безспорно доказателство, че нашето балетно изкуство има своите талантливи, мислещи и можели творци, че то въпреки екстремното си положение продължава да се развива, да

бъде нужно на своите почитатели.

Спектаклите

на Бургас и Русе са известни на културната ни обществено, затова ще премина към вечерята на гостите от Национален театър-Солун, съчетана с представянето на студия „Модерен балет“ към училище по изкуствата - Русе. „Метаморфози - балет пътешествие в душевния свят на човека“ - се наричаше творбата на хореографката Анастасия Теофаниду, по музика на Шопен, Рахманинов, Спирявински, Артемиев, „Пийк Флойд“, Маршнес, Йзелин, и това заглавие съдържа всичко - идея и сюжет. Единадесет чудесни танцьор пресъздадоха лутанията на многострадалната човешка душа в нелекия ѝ земен път. От романтичните първи полети я видяхме да преминава през жестоките колизии на битките, победите и пораженията, надеждата и отчаянието, за да се срути в железните клещи на страха и изпъзлени оттам залипаща, търсеща пътя на вярата и спасението. И всичко това изразено чрез брилянтна, поетична, създадена с вкус и знания хореография, която чрез чистия модерен танц разкрива професионалните достойнства на своите изпълнители. Единствена забележка. Творбата би спечелила, ако се обедини в една част за сметка на някои повтарящи се ситуации. Ами къммет за русенци - реших аз - да танцуват след този състав. Но единадесетте момичета заедно със

своя хореограф Стоян Георгиев, либретист Йордан Де Мео и композитор Пламен Мирчев ни поднесоха такава версия по-романа на Мериме „Кармен“ и музиката на Жорж Бизе, че разделиха публиката на две, пропъждайки навън почитателите на Аполон и предизвиквайки възторг сред по-младите. За какво става дума? - Красавицата Кармен попада в женски затвор, където царят извратеност, садизъм и топално насилие, бруталност гавра над човешкото достойнство, чувства и личност. Попресавашите сцени са върху мотиви от музиката-символ на неутолимата човешка жажда за свобода и обич. Кармен трябва да се примири или да умре. Тя избира второто. Творбата е изградена с майсторство и динамизъм и за мен главно то ѝ достойнство е не толкова в хореографските открития, колкото в силния социален момент. Но дали това е подходяща тема за тези момичета, още деца? И дали нелицемерим, отричайки подобен прочит, който накарва чувството ни за благоприличие и за красиво, но за съжаление отговаря напълно на печалната действителност. Безспорно проблемна творба, но да не забравим все пак да похвалим талантиливите изпълнители и запомнящата се, огнена Кармен на Анаита Атанасова. И още една изненада - алегрия на Македонски народен театър - Скопие. Младите танцьори и талантиливата им хореографка Искра Шукарева имаха какво да ни ка-

жат от сцената и го направиха по прелестен начин. „Пастели“ - музика Майк Сгфилд, и „Инферно“ - музика Алфред Шнитке, се наричаха показаните миниатюри. И двете творби впечатлиха с оригиналната си и нетрадиционна постановъчна мисъл, осъществена с елементи и форми от съвременния балет. Но докато „Пастели“ със своите светлици, сенки и меки нюанси раждаше чувство на безгръст и спокойствие, „Инферно“ подпомогнато от музиката на Шнитке, раждаше безпокойство, напрежение и усещане за безизходица.

Видяното от гръцките и македонските гости ме накара да си помисля че съседите ни не си губят времето и илюзията, че сме много пред тях в балетното изкуство е на път да се разсее.

Олег Дановски и неговата трупа завоюваха един от върховете на балетния фестивал във Варна. Световноизвестният хореограф (постановката му „Лебедово езеро“ на софийска сцена и днес остава най-добрата версия на тази творба за нас) основава в Румъния този първи самостоятелен театър за класически и модерен балет в 1972 г. в град Констанца. Репертоарът му е огромен, а главната му дейност са контролите в цял свят. Маестро Дановски прояви прозателно внимание към България и фестивала, възстановявайки специално за него спектакъла „Чудният мандарин“, започвайки от собствените и

Варна - 95

ниче, предсвременно „у-уей“, всъщност е не недействително, а просто непамеси в естествения ход на нещата. Каквито и да са те. Светът не се „моделира“ отвън, той се саморегулира, „отглежда“, „оставя се да израсте и да избуее“. Според китайците Дао действа спонтанно „дзънжан“ (което се превежда и като самоестественост), но не според някакъв предварителен план или установена, обсъдена и гласувана идея. И тази спонтанност не е хаотич-

но, а е естествена и е човешката участ. Разбира се, подобно отношение не е единствено приоритет на Изтока и както апофатичното богословие, учителът Екхарт, Хайдегер, Сартър и други поетично-просветлени души отдавна са се вписали в тази традиция. А не липсват и интелектуалци на Изток, които поддържат някои еретични схващания, поспециално относно прекалената доверчивост към хаоса.

За китайското съзнание

който осигурява икономията на живота.

66. Изненади от Божественния Съд

Едно малко момиченце откраднало череша. Целия си живот прекарало в изкупление на този грях чрез молитви. Праведницата умряла. Господ: Вие сте избраници, защото откраднахте няколко череша.

Жан Кокто „Дневник на една интоксикация“

Мария Грусба

часовници

дждоб хонорарите на своите изпълнители. Тук е мястото да изкажа възхищението си към всички състави, подкрепили балетната инициатива във Варна и танцували безплатно заради идеята!

„Чудният мандарин“ разтре-се зрителите с дълбочината на внушението си, блестящата си режисура, богатите образи и мащаба си като спектакъл. Тази странна като сюжет импресионистична творба на Барток тук добива нови измерения. Мандаринът е символ на повдигнатия всичко пред себе си човешка страст и желание. Явно актьорът Флорин Брандуше е подбран специално за образа. Огромната си физика той е страховит, сякаш същество дошло от космоса, заредено с извънземна енергия. Бруталната сила на примата бандити сводници - Калин Ханциу, Траян Влаш и Франческ Стрънад - в съприкосновението си с него добива комично-жалки размери. Идеята е: желанието може да умре единствено когато бива осъществено. Ролята на момичето, изиграна от примата на състава - Делия Ханциу, е образ с вътрешна психологическа обисовка и индивидуален колорит, а чудесната сценография и костюми са на българския художник Иван Савов.

Три постановки „Кармен“, три „Болеро“ и две заглавия „Метаморфози“ видяхме на фестивала. Възникнаха опасения за зрителския интерес, но стана обратното. С любезителство и удоволствие

сравнявахме различните идеи и творчески почерци. Така и в тази пиеса маестро Дановски защити името си на майстор, пропоставяйки на познатия ни шефвър на Алберто Алонсо своята версия. Хореографът съсредоточва усилията си не толкова върху формата, колкото върху силния драматизъм на човешките страсти, заложени в творбата. Видяхме мащабни образи, боязани от трагичния знак на съдбата, съпреживяхме пълното страдание. Хозе-Калин Ханциу - дълбоко емоционален танцьор с блестяща техника. Кармен - опитно Делия Ханциу, но този път съвършено друга, хищна, властна, запомняща се, скамляла на елитния танцьор Ван Кок Ли и, разбира се, чудения, високо професионален кордебалет... Следващата вечер галаконцерта - „Среща на поколенията“, ме накара да помисля, че варненци наистина са късметлии хора, щом имат възможността да видят „накуп“ и в една вечер толкова световни величия. Програмата напомняше наниз от бисери, а майсторството на изпълнителите ни пренесе на „седмото небе“.

Защо телевизията ни не поднесе на зрителите този подарък, паднал от небето а-ли поиска нереална сума, за да го излъчи? За тази вечер трябва да се пише специално и за всички участници. Тук ще се ограничи само с имената на възрастните творци, които ни направиха щастливи: Красимира Колдамова,

Галина Рогозина - Панова, Бисер Деянов, Ясен Вълчанов, Мария Илиева, Силвия Томова, Димитрий Симкин, Елена Князкова, Дилия Никифорова, Калина Калчева, Петя Илиева, Тамара Рохо, Сирида ла Бард, Ала Рада, Владимир Непорожни, Сергей Сергеев, Росен Канев, Момчил Младенов.

Първият балетен фестивал се превърна в успешно начинание. Единствено той тепърва ще расте и оформи физиономията си. Имаше спектакли, които много не бе на сцената на летния театър. Идеята да участват акадърски състави е добра, но трябва да бъде изяснена формата на издйките им. Но дори да бяхме видели само спектаклите „Едит Пиаф“ на русенци, „Чудният мандарин“ и „Кармен“ на румъните и галаконцерта на лауреатите от конкурсите Варна и Париж, пак щеше да бъде оправдано раждането на този форум, но ние видяхме толкова още много хубави неща. Разбира се, видяхме и нещо абсурдно. Варненската опера, която е настоящицт стопанин на летния театър, е имала печалната идея да предостави част от помещението на предприемчиви бизнесмени, които са ги превърнали в кръчма. Така по време на действието виждахме развеселени посетители да влизат и излизат с буталка в ръка, да поспират на сцената, пребръщайки се в част от декора на течащия спектакъл.

Маргарита Михайлова